



Dette foto viser gravemaskinen i det vildnis, søen var, da man gik i gang med at grave sidste år i september.
Privatfoto

Tørv

- dannes i moser og består af døde plantedele, der kun er delvis nedbrudt pga. manglende tilgang af ilt.
- er et vigtigt brændsel i store dele af verden, især i ulandene, men også lande som Irland bruger tørv som brændsel.
- var frem til midten af 1900-tallet en vigtig energikilde i Danmark. Tørvegravning til brændselsformål ophørte i Danmark i midten af 1950'erne.
- toppede i Danmark produktionsmæssigt i 1943, da 50.000 mænd og kvinder tilsammen producerede 6,1 millioner ton tørv. 2. verdenskrig begrænsede mulighederne for import af kul og olie, og det gav eksplosionen i produktionen.
- kom der masser af fra Rønbjerg Mose fra 1890'erne og godt 50 år frem. I Skive Kommunes Historie, bind to, omtales det som »tørveeventyret«.
- anvendes i dag i Danmark mest til forbedring af jord
 - for eksempel i gartnerier.



For et år siden var det ikke til at se noget her. Men nu er tørvesøen ved Gl. Rønbjerg blevet restaureret.

Sørensens og Jensens efterkommere passer på arven:

Tørvesø grave

Af Jens Kristensen

jkr@skivefolkeblad.dk

I 1899 grundlagde bogtrykker Marius Jensen, Skive Folkeblads grundlægger, og gårdejer Andreas Sørensens produktion af tørv på hede ved Gl. Rønbjerg. Der blev produceret tørv til 1948.

Nu ejer og driver 60 efterkommere efter de to den skov, som blev påbegyndt i området i 1929, Jensens og Sørensens Plantage.

260 hektar skov og natur har de. De sælger træ og udlejer til jagt. Det er ikke nogen fed forretning - pengene, der kommer ind, bruges til at holde skoven og naturen ved lige.

Forleden blev et meget stort projekt afsluttet og indviet. Det var restaurering af den tre hektar store tørvesø Halsen, der ligger ved Hvidemosevej, knap en kilometer væk fra krydset mellem Præstevejen og Hvidemosevej.

Bag det projekt stod Jørgen Holm, der driver autolakerieriet Oasen på Hvidemosevej, hans sønner Christian Vad Holm, Nr. Søby, og Carsten Holm, Gl. Rønbjerg, samt Jacob Sørensens, Viborg.

Søen opstod, da man i sin tid havde tømt den mose for tørv. Så slukkede man for

være dækket af græs og andre planter.

- Vi har genskabt søen, fordi den er med til at gøre naturen bedre - det gælder både dyr og planter. Halsen er et af de flotteste steder i Jensens og Sørensens Plantage, men man kunne faktisk ikke komme ind og opleve den.

- Omkring krigens tid var det hede hele vejen her fra til Skive. Nu skal der arbejdes for at holde bevoksning nede. Gør vi ikke det, gror det hele i skov, fortæller Jørgen Holm.

De 260 hektar rummer også små hedeområder, som efterkommerne holder ved lige.

Nu er der en meters vand i søen. Der skulle gerne komme endnu en halv meter vand i søen. Den har allerede trukket ænder og svaner til. Planen er at sætte fisk ud i den - gedde, aborrer, skaller og ål.

Skive Kommune er gået med i projektet. Kommunen har givet 15.000 til arbejdet og vil vedligeholde en del af søen, da den huser det forholdsvis sjældne fænomen hængesæk, der er et plantesamfund dannet af sammenfiltrede rødder og stængler, som forekommer i mosers overflader.



Jens Holm (til venstre) og Claus Vad Holm, far og søn, er to af de fire, der har arbejdet for at skabe en naturperle.

Foto: Casper Jacobsen

...nd havde spist den meste af
tørv. Så slukkede man for
pumpen, der holdt den tør,
og grundvand trængte ind.
Med årene groede søen til,
og da de fire tog fat, var den
stort set groet til i træer og
krat, og der var masser af
tørvedynd i søen.

- Der var cirka en meter
dynd. Vi lejede en gravema-
skine for at fjerne det. Den
kørte i 153 timer og brugte
4000 liter dieselolie. I løbet
af den måned, vi gravede,
september sidste år, flyt-
tede vi 70.000 kubikmeter
dynd, fortæller Christian
Vad Holm.

Dyndet er lagt på siderne
af søen eller som øer i den.
Endnu er det bart og lidt
gummiagtig at gå på, som
tørv er. Næste år vil det

overflader.

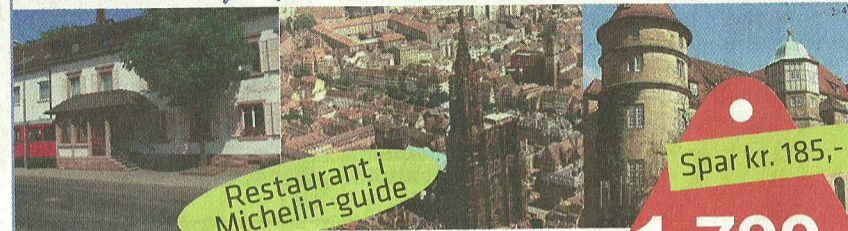
De 60 efterkommere efter
Marius Jensen og Andreas
Sørensen ejer hver samme
andel af plantagen. Og de 60
andele er delt ligeligt - 30 til-
hører Jensens efterkommere
og 30 tilhører Sørensens ef-
terkommere. Christian Vad
Holm og Carsten Holm er
Marius Jensens tipoldebørn.

Mange af de 60 er aktive
i arbejdet med at pleje og
passe de 260 hektar. Engang
skal der nye til.

- Vi må håbe, der er nogle
af vores børn, der får lyst at
arbejde videre med planta-
gen. Der er så meget historie
i det her, at jeg er sikker på,
at nogle til sin tid vil tage
over, siger Christian Vad
Holm.

Skive Folkeblad

Aktiv og tæt på



Restaurant i
Michelin-guide

Spar kr. 185,-

1.799,-

Oplev Strasbourg

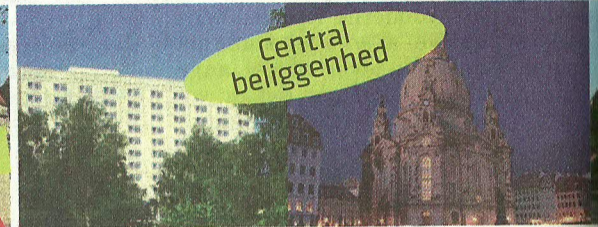
I den maleriske bindingsværkslandsby Kork nær
Kehl i Sydtykland ikke langt fra franske Stras-
bourg ligger det hyggelige familieejede **Hotel
Hirsch*****. Fra hotellet er det nemt at komme til
de mange omkringliggende naturoplevelser som
f.eks. Schwarzwald og Bodensøen og selvfølgelig
til områdets spændende byer. Især skal I benytte
I jer af hotellets nære beliggenhed til Strasbourg.

Opholdet inkluderer:

- 3 overnatninger
- 3 x morgenbuffet
- 3 x aftenbuffet
- 1 x velkomstdrink
- Adgang til sauna

Gratis

Endnu en fordel ved at være med i KLUB Skive



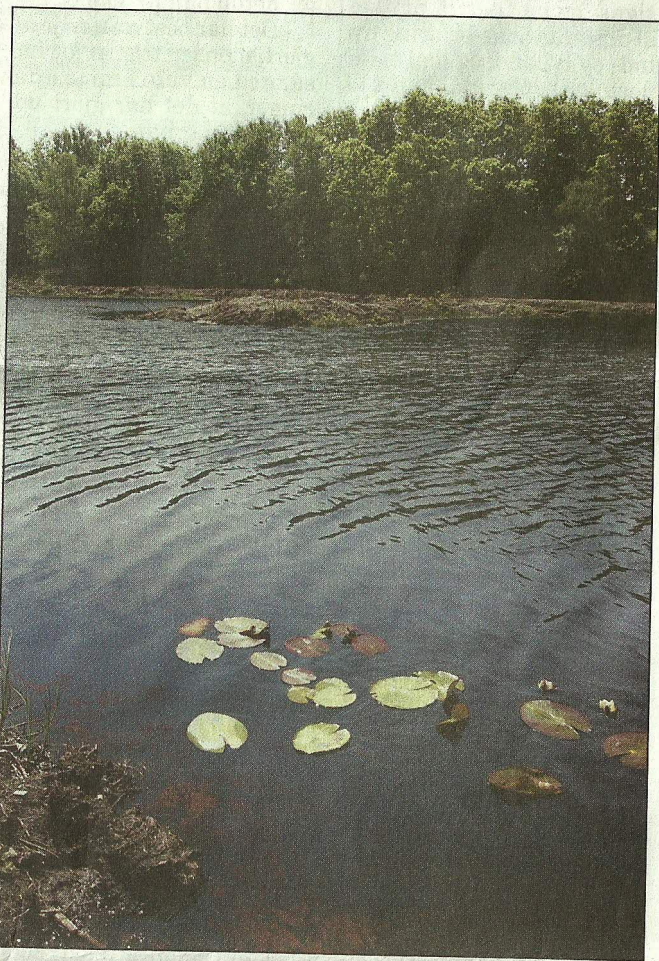
Central
beliggenhed

Kulturelle Dresden

Dresden er en af Tysklands store gamle kulturby-
er, der har fået tilnavnet Elbflorenz, Elbens Firen-
ze, pga. den smukke bykerne. Byen er efter en
enorm genopbygning efter 2. Verdenskrig i dag
en af de mest spændende tyske byer. I centrum
af byen ligger **Andor Hotel Europa*****, hvorfra I
kommer nemt til byens største seværdigheder. Af
seværdigheder I ikke må gå glip af bør nævnes

Or
• 3
• 3
• 1
• G
• I

et fri



Åkander er kommet til. Det samme er ænder og svaner.
Fisk skal også gerne komme til. Foto: Casper Jacobsen